

Protocol Collectief Maatwerk PSC 327.01

Definitieve tekst

15/5/2020

1. Inleiding

De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk, waarin zowel de vakbonden, werkgevers als overheid zijn vertegenwoordigd, hebben een Generieke Gids veilig op het werk (datum 04/05/2020-v2; meest recente versie te vinden via <https://werk.belgie.be/nl/themas/coronavirus/>) opgesteld met veiligheidsvoorschriften.

Deze gids bevat een aantal gedragen, minimale bouwstenen om werknemers zo veilig mogelijk te laten werken in post-lockdown door het besmettingsrisico zo laag mogelijk te houden en besmettingen zoveel mogelijk te vermijden. De generieke gids bevat dus de basisprincipes die gevolgd moeten worden. Indien er zaken niet vermeld staan in dit protocolakkoord, blijven de aanbevelingen zoals vermeld in de generieke gids van toepassing.

Aan de sectoren werd gevraagd deze gids te verspreiden en aan te bevelen bij hun leden, en er in de verschillende paritaire comités en sectoren mee aan de slag te gaan.

Ook in onze sector van Collectief Maatwerk vinden we het belangrijk dat deze generieke gids wordt gerealiseerd en dit rekening houdende met de eigenheid van onze sector, met name de tewerkstelling van doelgroepwerknemers en omkadering. In deze crisis staat de gezondheid van eenieder voorop.

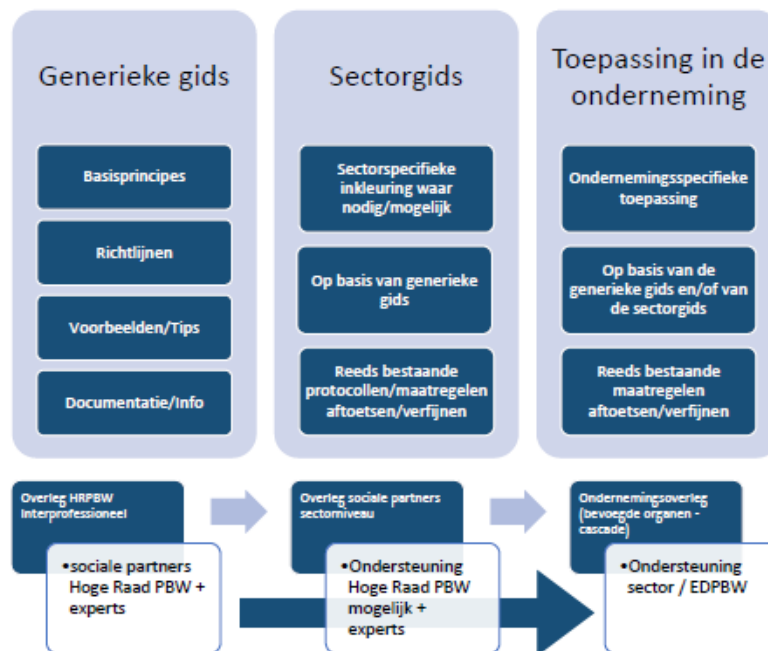
De sociale partners wijzen erop dat de Vlaamse Regering tevens extra financiering voor de werkgevers voorzien heeft zodat werknemers in de Maatwerkbedrijven veilig aan de slag kunnen. Zie het Besluit van de Vlaamse Regering van 10 april 2020 houdende diverse wijzigingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2017 tot uitvoering van het decreet van 12 juli 2013 betreffende maatwerk bij collectieve inschakeling, BS 15 april 2020 en het herverdelingsbesluit financiering tijdelijke maatregel voor collectief maatwerk van 30 april 2020.

De sociale partners wijzen erop dat de regels die de overheid ter zake heeft uitgevaardigd, door iedereen rigoureuus moeten worden opgevolgd. De sociale partners (PSC 327.01) onderschrijven dat de inhoud van dit protocol – na overleg - kan wijzigen in functie van de richtlijnen van de Nationale Veiligheidsraad en nieuwe wetenschappelijke inzichten en goede praktijken.

We wijzen er als sociale partners van de sector ook op dat de welzijnswetgeving (codex welzijn op het werk) in tijden van corona-crisis van kracht blijft. De generieke gids en dit sectorprotocol zijn een aanvulling op de algemene verplichtingen omtrent welzijn op het werk zoals uitgeschreven in de Belgische welzijnswetgeving.

In hetgeen volgt zal het sectorspecifiek kader worden uiteengezet. Het sociaal overleg op ondernemingsniveau, het informeren van de werknemers, de aandacht voor het psychosociaal welzijn van de werknemers en de risicogroepen alsook het conform de welzijnsreglementering uitvoeren van corona-risicoanalyses, worden hierin door de sociale partners als cruciale elementen beschouwd.

KADER. Hoe verhoudt deze generieke gids zich tot de sectorgidsen en de toepassing in de onderneming?

Figuur 1. Kader gidsen veilig aan het werk

De generieke gids en de sectorgidsen waarop de bedrijven zich kunnen baseren, kunnen worden geraadpleegd via de website van de FOD WASO www.werk.belgie.be

Bron: *Generieke gids om de verspreiding van COVID-19 op het werk tegen te gaan*, p. 5.

2. Overleg op ondernemingsniveau

De centrale overlegorganen in de onderneming moeten zo vroeg mogelijk en in de regel vooraf worden betrokken bij de keuze en uitrol van deze maatregelen.

Er zal op frequente basis en telkens wanneer de werknemersvertegenwoordiging erom verzoekt uitgebreid overlegd worden met OR, CPBW, de vakbondsafvaardiging, en werknemers zelf, (volgens hun respectieve bevoegdheden) over de maatregelen die (zullen) genomen worden. Op die manier zal het draagvlak en de opvolging van de overlegde maatregelen worden vergroot.

Op vraag van de werknemersvertegenwoordiging kan er een bijkomend overleg met de vakbondssecretarissen plaatsvinden.

Binnen de overlegorganen zal er toelichting zijn met betrekking tot:

- Uit te voeren en op te starten taken/opdrachten
- Uitbreiding van bestaande taken/opdrachten
- Mededeling hoeveel personeel per taak/opdracht aanwezig is/zal zijn
- Alle risicoanalyses worden voor de opstart ter advies voorgelegd aan het CPBW
- Evaluatie van alle preventiemaatregelen: waar dient bijgestuurd te worden?

3. Informeren, op maat van de werknemers

Alle werknemers die terug het werk hervatten, zowel doelgroep als omkadering, krijgen vooraf duidelijke instructies en een gepaste vorming. Deze vorming kan individueel of in kleine groepen en mits de gepaste voorzorgsmaatregelen.

De vorming en de instructies omvatten zeker volgende aspecten:

- WAAROM is het belangrijk op een veilige manier aan de slag te gaan?
- Hoe SOCIAL DISTANCING respecteren?
- Hoe HYGIËNE-maatregelen respecteren?
- Hoe veilig ONTSMETTEN?
- Een OPSOMMING van welke COLLECTIEVE en PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN ter beschikking gesteld worden door de werkgever.
- Wie is het AANSPREEKPUNT bij vragen?
- Hoe veilig het OPENBAAR VERVOER nemen?

De instructies worden op maat van de werknemers didactisch uitgewerkt en individueel bezorgd, doch is niet beperkt tot schriftelijke info. Er kan bijvoorbeeld gebruik gemaakt worden van filmpjes, foto's en affiches. Deze laatste 3 methoden worden aangeraden om op deze manier ondersteunend informatie te geven aan de werknemers. Het motiveren en het opvolgen van de werknemers is hierbij van primordiaal belang.

De werkgever gaat na

- of deze informatie over de maatregelen goed begrepen en opgevolgd wordt
- alsook wordt de informatie op geregelde tijdstippen herhaald.

De werkgever voorziet op de plaats van tewerkstelling alsook bij enclavewerking aanspreekpunten waartoe elke werknemer zich kan wenden bij vragen of hulp over de toepassing van de coronamaatregelen. Deze aanspreekpunten worden gemeld aan het CPBW. De werkgever zorgt ervoor dat die persoon de gepaste vormingen heeft gehad om de rol van aanspreekpunt te vervullen.

4. Psychosociale risico's

De werkgever moet ook oog hebben voor de psychosociale risico's van al zijn werknemers. Dit geldt zowel voor werknemers die terug aan de slag zijn, als werknemers die nog niet kunnen herstarten. De werkgever kan zich laten bijstaan door de externe dienst voor Preventie en Bescherming op het werk. De werkgever kan zich door deze dienst ook laten bijstaan aangaande de psychosociale risico's.

De begeleiders en/of de sociale dienst behouden regelmatig contact met werknemers die nog niet kunnen herstarten. Dit kan bijvoorbeeld door telefonisch contact te onderhouden met de betrokken werknemers.

Voor werknemers die herstart zijn, wordt het psychosociaal welzijn van de betrokkenen goed opgevolgd. Dit gebeurt zowel door de begeleiders als door de sociale dienst. Dit kan bijvoorbeeld door het inlassen van opvolgingsgesprekken in groep dan wel individueel.

5. Risicogroepen

Schenk bijzondere aandacht aan personen met een kwetsbare fysieke en psychische gezondheid en doe hiervoor ook beroep op de expertise van de sociale dienst. De hierboven beschreven psychosociale risico's zijn des te meer van toepassing op mensen met een onderliggende psychosociale problematiek.

De FOD Volksgezondheid (cfr. “info-coronavirus.be”) verwijst naar risicogroepen die vatbaarder zijn voor COVID-19, cfr. personen met diabetes, personen met hartziekten, long- of nieraandoeningen en personen van wie het immuunsysteem verzwakt is.

Voor deze risicogroepen wordt op individueel vlak bekeken of er binnen het maatwerkbedrijf mogelijkheden zijn om zijn huidige job te hervatten dan wel om deze personen tijdelijk een andere job aan te bieden. Hierbij zouden zij dan zo min mogelijk in contact komen met anderen. Indien het niet mogelijk blijkt om het werk reeds te hervatten, wordt er bekeken op welke wijze dit kan worden uitgesteld. Dit kan bijvoorbeeld door betrokkene op tijdelijke werkloosheid omwille van overmacht (corona) te zetten.

6. Social distancing, collectieve en persoonlijke beschermingsmiddelen respecteren

6.1 Het belang van corona-risicoanalyses

De sociale partners onderschrijven het belang van het uitvoeren van risicoanalyses gericht op de risico's verbonden aan het Coronavirus. Deze risicoanalyses dienen conform de arbeidswetgeving en welzijnsreglementering uitgevoerd te worden waarbij de verschillende actoren zoals de preventieadviseur en de arbeidsgeneesheer betrokken moeten worden. De preventiemaatregelen moeten nauwgezet toegepast worden.

6.2 Werkvloer

Via de interne of externe dienst voor preventie en bescherming op het werk gebeurt er een risicoanalyse gericht op de risico's verbonden aan het coronavirus per type werkplek. Er gebeurt ook een risicoanalyse van de collectieve ruimtes (refter, pauzeruimtes, rookruimtes, prikklok, georganiseerd gemeenschappelijk vervoer, etc). Hieruit zal blijken welke collectieve en persoonlijke beschermingsmiddelen en welk toezicht nodig is om het werk veilig uit te kunnen voeren. Deze risicoanalyses gebeuren vooraleer het werk heropgestart wordt.

- A. Afstand houden, dwz contact vermijden met andere personen binnen 1,5m, blijft de beste manier om de verspreiding van COVID te beperken. De doelstelling blijft om 1,5 m afstand te realiseren.
- B. Als de werkorganisatie het niet toelaat, ondanks andere bijkomende maatregelen, probeer dan de afstand zo dicht mogelijk te benaderen. Als blijkt dat het toepassen van 1,5 m afstand niet mogelijk is, neem dan bijkomende beschermingsmaatregelen die tot dezelfde bescherming resulteren.
 - Gebruik in de eerste plaats collectieve beschermingsmiddelen (zoals wanden, markeringen) en/of organisatorische maatregelen (zoals spreiden van werktijden en pauzes, werken in shiften waarbij de rotatie in samenstelling van teams beperkt wordt, ...).
 - Collectieve beschermingsmiddelen krijgen voorrang op persoonlijke beschermingsmiddelen. Onder persoonlijke beschermingsmiddelen verstaan we oa het gebruik van mondmaskers, spatmaskers, gelaatschermen, handschoenen,...
 - Persoonlijke beschermingsmiddelen zijn steeds aanvullend, en vervangen nooit de maatregelen voor social distancing, hygiëne of ontsmetting. Het langdurig dragen van mondmaskers moet vermeden worden.
 - Indien er gebruik gemaakt wordt van een mondmasker zijn zeker goede en begrijpbare instructies over hoe een mondmasker correct gebruikt wordt, van cruciaal belang. Licht m.a.w. het proces toe van het correct aanzetten, correct gebruiken en afzetten

van het mondmasker en ga na of het gebruik van mondmaskers goed toegepast wordt o.a. dat dit enkel dient ter bescherming van derden.

Persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen met betrekking tot de tewerkstelling zijn altijd ten laste van de werkgever, niet alleen met betrekking tot COVID-19. Dit geldt overigens ook voor de arbeidskledij. Men moet aandacht hebben voor het regelmatig reinigen en vervangen van deze beschermingsmiddelen (oa mondmaskers). De manier waarop dit binnen het bedrijf (en in het bijzonder bij enclaves) georganiseerd wordt, is een belangrijk punt. Het CPBW moet hierover een advies kunnen uitbrengen. Mondmaskers vallen ook onder de categorie van persoonlijke beschermingsmiddelen.

Het is de verantwoordelijkheid van de werkgever om ervoor te zorgen dat alles voorhanden is om veilig en gezond te kunnen werken. Indien de werkgever de nodige voorzorgsmaatregelen niet in acht neemt, riskeert hij sancties (op basis van het Sociaal Strafwetboek). De inspectiedienst van de Toezicht op het Welzijn op het Werk kunnen hiervoor tussenkomen.

In het bijzonder wijzen we op het belang van bovenstaande tijdens de begeleiding van doelgroepwerknemers.

6.3 Georganiseerd gemeenschappelijk vervoer

Er gebeurt een risicoanalyse per type voertuig, gericht op de risico's verbonden aan het Coronavirus.

De maatregelen gelden zowel voor woon-werkvervoer als vervoer van/naar de enclave. Steeds met inachtnaam van de verkeerswetgeving en verzekeringstechnische aspecten.

De social distancing van 1,5m dient gerespecteerd te worden. Indien dit uitzonderlijk niet mogelijk is, beperk dan het aantal personen in het voertuig en/of voorzie afscheidingen of andere collectieve beschermingsmiddelen (bijvoorbeeld plexiglas) eventueel aangevuld met persoonlijke beschermingsmiddelen (bijvoorbeeld mondmaskers) die dezelfde bescherming garanderen.

De werknemers wassen en ontsmetten hun handen voor elk vertrek. De werkgever zorgt voor het nodige materiaal.

Het is belangrijk dat voertuigen goed verlucht en ontsmet worden.

Bron: Generieke gids om de verspreiding van COVID-19 op het werk tegen te gaan, p. 15.

6.4 Woonwerkvervoer

De werkgever informeert de werknemers dat bij het gebruik van het openbaar vervoer het verplicht is om een mondmasker te dragen. Hij geeft de werknemer tevens op regelmatige basis en op de meest adequate wijze de aanbevelingen mee voor het gebruik van het openbaar vervoer (achteraan instappen, zo goed mogelijk afstand houden, ...). De werkgever onderschrijft dat ook tijdens het nemen van het openbaar vervoer de persoonlijke gezondheid van de werknemers ten allen tijde primeert. De werkgever houdt rekening met onregelmatigheden bij het openbaar vervoer ten gevolge van de Coronamaatregelen en zoekt bij terugkerende moeilijkheden bij het nemen van het gebruikelijk openbaar vervoer samen met de werknemer naar oplossingen.

De sociale dienst volgt goed op of werknemers die het openbaar vervoer gebruiken een mondmasker ter beschikking hebben. Zij helpen de werknemers bij het bekomen van deze mondmaskers.

De werkgever wijst op alternatieve vormen van vervoer naast het openbaar vervoer. Het wordt aangeraden om, indien mogelijk, te voet, met de fiets of met de eigen wagen naar het werk te komen. Indien men zijn gewoonlijke vervoersmiddel ruilt voor een andere optie, moet deze laatste uiteraard ook vergoed worden.

6.5 Werken op enclave

Vraag tijdig informatie op over de maatregelen die gelden op de plaats waar er in enclave zal gewerkt worden. De maatregelen die genomen worden in de enclave moeten dezelfde doelstellingen realiseren als de maatregelen binnen het maatwerkbedrijf. Bespreek voorafgaand met de klant de toe te passen regels inzake social distancing, ontsmetting, hygiëne, collectieve en persoonlijke beschermingsmaatregelen.

De preventieadviseur van het maatwerkbedrijf zal op basis van een risico-analyse voorafgaandelijk ook een advies uitbrengen. Het CPBW van het maatwerkbedrijf wordt aanvullend geïnformeerd over de preventiemaatregelen die worden toegepast in het enclavebedrijf.

Het maatwerkbedrijf geeft zijn werknemers in enclave/op locatie de nodige instructies en een gepaste vorming, vóór de start van het werk. Het maatwerkbedrijf geeft ook een tool (bv. LMRA Laatste Minuut Risico Analyse) of checklist mee met de werknemers. Zo worden de belangrijkste instructies nogmaals herhaald en kan de werknemer nagaan of hij/zij veilig kan werken. Indien nodig neemt hij/zij contact op met zijn of haar verantwoordelijke.

Ga steeds na of deze informatie over de maatregelen goed begrepen en opgevolgd wordt.